

شیوه‌های مدیریت سود واقعی و اقلام تعهدی، ترکیب هیئت‌مدیره و پایداری

سود

فرزین خوشکار^۱

فرهاد رفیع زاده پشکه^۲

محسن ایزدبخش^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۲۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۱/۰۴/۲۳

چکیده

پایداری سود بیانگر ثبات و دوام سود است. از دیدگاه سرمایه‌گذاران، سودهای با دوام و باثبات به دلیل استمرار آنها مطلوب هستند و سهم قابل توجهی در تداوم و پایداری بلندمدت یک شرکت و اثربخشی بازار مالی دارد. هدف این تحقیق بررسی رابطه شیوه‌های مدیریت سود واقعی و اقلام تعهدی و ترکیب هیئت‌مدیره با پایداری سود می‌باشد. اطلاعات مورد نیاز این پژوهش برگرفته از صورت‌های مالی ۱۴۲ شرکت در بازه زمانی ۱۳۹۱-۱۳۹۹ می‌باشد. پژوهش انجام شده از نظر نوع هدف جزء پژوهش‌های کاربردی است و روش پژوهش از نظر ماهیت و محتوایی همبستگی می‌باشد و برای تجزیه و تحلیل فرضیه‌ی پژوهش از شیوه تحلیل پانلی استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها نشان داد، بین مدیریت سود اقلام تعهدی و پایداری سود رابطه معنی‌دار و منفی وجود دارد؛ همچنین بین استقلال هیئت‌مدیره و پایداری سود رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد؛ اما نتایج بیانگر آن بود که رابطه میان مدیریت سود واقعی و اندازه هیئت‌مدیره با پایداری سود معنی‌دار نیست.

واژگان کلیدی

مدیریت سود واقعی، مدیریت سود اقلام تعهدی، ترکیب هیئت‌مدیره، پایداری سود

۱. استادیار گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران.

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران.

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران.

۱- مقدمه

داده‌های سود برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی و پیش‌بینی سودهای آتی مفید هستند. کیفیت سود، یا سودمندی آن در تصمیم‌گیری، با عملکرد واقعی اقتصادی تعیین می‌شود. شرکت‌هایی که عملکرد بالاتری دارند، به طور متوسط باید کیفیت سود بالاتری داشته باشند (هسو^۱، ۲۰۱۵). بر اساس چارچوب مفهومی هیئت‌های استانداردهای حسابداری مالی^۲، اطلاعات سود باید به کاربران در تعیین مقدار، زمان‌بندی و عدم قطعیت جریان‌های نقدی آتی کمک کند. در نتیجه، کیفیت سود بالا سهم قابل توجهی در تداوم و پایداری بلندمدت یک شرکت و اثربخشی بازار مالی دارد (خونگ و همکاران^۳، ۲۰۲۲).

سودهای پایدار به عنوان سودهای پردوام و پر تکرار تعریف می‌شوند و نشان می‌دهند که تا چه حد ممکن است سود فعلی در آینده پایدار بماند. مطالعات متعدد قبلی، رابطه‌ای مبهم بین کیفیت سود گزارش شده در صورت‌های مالی و پایداری سود^۴ گزارش کرده است. مطابق با این یافته‌ها کیفیت سود ممکن است بدتر باشد و سود ممکن است ناپایدار باشد (ویچیتساروانگ^۵، ۲۰۱۵). همچنین مطالعات تحقیقاتی زیادی در رابطه با مدیریت سود تعهدی^۶ و واقعی^۷ وجود دارد (مینی و همکاران^۸، ۲۰۱۴). (لی^۹، ۲۰۱۹). این شکل از مدیریت سود بر عملیات واقعی شرکت تأثیر می‌گذارد و ممکن است اثرات بلندمدتی داشته باشد. مطالعات قبلی نشان داد که بین دستکاری سود از طریق ارقام تعهدی اختیاری و تداوم سود همبستگی منفی وجود دارد. هانگ و جیانگ^{۱۰} (۲۰۱۸) در مطالعه خود در مورد بانک تجاری ایالات متحده از سال ۱۹۸۶ تا ۲۰۱۳، از دیدگاه تئوری رقابت اقتصادی، یک رابطه مثبت بین مدیریت سود و پایداری را ثابت کردند. با این حال، سوبرامانیام^{۱۱} (۱۹۹۶) شواهدی ارائه داد که نشان می‌دهد رفتار مدیریت سود ارقام تعهدی اندازه‌گیری شده با استفاده از ارقام تعهدی اختیاری می‌تواند کیفیت سود و پایداری سود را بهبود بخشد؛ بنابراین، رابطه بین مدیریت سود واقعی و پایداری سود هنوز کاملاً مبهم است. (خونگ و همکاران، ۲۰۲۲).

همچنین در سال اخیر نیز، مطالعات تحقیقاتی زیادی در رابطه با ترکیب هیئت و رابطه با پایداری سود انجام شده است (خاسانه^{۱۲}، ۲۰۲۰). این تحقیقات نشان داده است که هیئت‌مدیره‌های با اندازه متفاوت و استقلال اعضا می‌توانند پایداری سود را تحت تأثیر قرار دهند. مطابق با این استدلال‌ها زمانی که دو طرف نیاز به تصمیم‌گیری دارند، اطلاعات نقش مهمی ایفا می‌کند. بر اساس تئوری اطلاعات نامتقارن، یک طرف اطلاعات کافی و به موقع دارد در حالی که طرف دیگر

¹ Hsu² FASB³ Khuong et al⁴ Earnings Persistence⁵ Vichitsarawong⁶ accrual earnings management (AEM)⁷ real earnings management (REM)⁸ Meini⁹ Li¹⁰ Hung¹¹ Subramanyam¹² Khasanah

فاقد اطلاعات است، در نتیجه تصمیم‌گیری نامناسب ممکن است برای منافع تصمیم‌گیرنده مضر باشد (پاندا و همکاران^{۱۳}، ۲۰۱۷). به طور جزئی، سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان که خارج از واحد تجاری هستند، بعید است که اطلاعات مربوط به سلامت مالی شرکت‌ها را به طور کامل درک کنند، اما اطلاعات کافی ارائه نشده ممکن است باعث تصمیم‌گیری‌های نامناسب شود. هیئت‌مدیره، مدیریت سود را برای به حداکثر رساندن مزایای آنها بدون اهمیت دادن به نظر سهامداران پیاده‌سازی می‌کند که منجر به افزایش عدم تقارن اطلاعات و تأثیرات بر پایداری سود می‌شود (اوبنگ و همکاران^{۱۴}، ۲۰۲۰).

با توجه به اهمیت عوامل مؤثر بر پایداری سود برای سهامداران و درک عملکرد شرکت و انگیزه‌های هیئت‌مدیره در دستکاری سود، در این تحقیق به بررسی تأثیر انواع شیوه‌های مدیریت سود واقعی و تعهدی و همچنین ویژگی‌های هیئت‌مدیره (اندازه و استقلال) بر پایداری سود پرداخته می‌شود.

۲- پیشنهاد تحقیق

خونگ و همکاران (۲۰۲۲) در تحقیقی با عنوان مدیریت سود، ترکیب هیئت‌مدیره و تداوم سود در بازارهای نوظهور با بررسی داده‌های ۲۲۸ شرکت در فاصله سالهای ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۷ در ویتنام نشان داد مدیریت سود تعهدی ارتباط منفی با پایداری سود دارد، اما مدیریت سود واقعی با یک ارتباط مختلط با پایداری سود همراه است. علاوه بر این، داده‌ها نشان می‌دهد که ویژگی‌های هیئت‌مدیره نقش مهمی در پایداری سود ایفا می‌کند. آگوستینا و همکاران^{۱۵} (۲۰۲۱) در تحقیقی با عنوان نقش حاکمیت شرکتی در پایداری سود: کمیته حسابرسی به عنوان یک متغیر تعدیل‌کننده، نشان دادند که نقش مثبت حاکمیت شرکتی بر پایداری سود توسط کمیته حسابرسی تعدیل می‌شود. جارلند و همکاران^{۱۶} (۲۰۲۰) در تحقیقی با عنوان حاکمیت شرکتی و مدیریت سود: شواهدی از بورس اوراق بهادار اسلو نشان دادند که حضور اعضای غیرموظف در هیئت‌مدیره و حضور کمیته حسابرسی هر دو وقوع مدیریت سود را کاهش می‌دهند. علاوه بر این، نشان دادند که هم استقلال هیئت‌مدیره و هم مالکیت سهام توسط مدیران بر مدیریت سود تأثیر مثبت می‌گذارد، در حالی که فعالیت هیئت‌مدیره و مدیران به عنوان سهامداران اکثریت رابطه ناچیزی با مدیریت سود دارد. لی (۲۰۱۹) در تحقیقی با عنوان تأثیر مدیریت سود واقعی بر پایداری و ارزش اطلاعاتی سود، به این نتیجه رسیدند که میزان مدیریت سود واقعی به طور منفی با تداوم سود مرتبط است و این اثر عمدتاً از طریق تأثیر منفی مدیریت سود واقعی بر جریان‌های نقدی به جای اقلام تعهدی حاصل می‌شود. سودهای جاری پایدار کمتر در نتیجه مدیریت سود واقعی، توانایی ضعیفی برای پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی نشان می‌دهد که نشان‌دهنده کاهش اطلاعات سود جاری در مورد جریان‌های نقدی آتی است. به‌طور کلی، نتایج حاکی از آن است که مدیریت سود واقعی از طریق کاهش غیرعادی هزینه‌های اختیاری با کاهش

¹³ Panda

¹⁴ Obeng

¹⁵ Agustina et al

¹⁶ Kjærland

کیفیت سود مرتبط است. لیاو و چن^{۱۷} (۲۰۱۹) در تحقیقی با عنوان درهم تنیدگی مدیران مستقل بر پایداری سود شرکت، نشان می‌دهند که ارتباط معنادار و مثبتی بین درهم تنیدگی مدیر مستقل و پایداری سود وجود دارد و در این زمینه، یک اثر میانجی‌گری واضح کنترل داخلی در رابطه میان درهم تنیدگی مدیر مستقل و پایداری سود وجود دارد. تحلیل‌های بیشتر در مورد دامنه و ثبات اثرات درهم تنیدگی مدیر مستقل نشان می‌دهد که درهم تنیدگی مدیر مستقل هم می‌تواند تداوم سود تعهدی و هم تداوم جریان نقدی را بهبود بخشد.

حسینی و همکاران (۱۴۰۱) در تحقیقی با عنوان تحلیل مدیریت سود و پایداری آن در شرکت‌های اهرمی و غیراهرمی با استفاده از زنجیره‌های مارکوف نشان دادند احتمال وقوع مدیریت سود در هر سطحی از اهرم وجود دارد. از سوی دیگر، پیش‌بینی منظم مدیریت سود در هر دو شرکت‌های اهرمی و غیراهرمی وجود ندارد. افزون بر این، تأثیر وضعیت کنونی مدیریت سود در دوره جاری برای پیش‌بینی پایداری مدیریت سود در شرکت‌های اهرمی و غیراهرمی در گذر زمان کاهش می‌یابد. در نهایت، نتایج یافته‌ها حاکی از این بود که بین پایداری مدیریت سود در شرکت‌های اهرمی و غیراهرمی تفاوت معناداری وجود ندارد. کردآبادی و زاد دوستی (۱۳۹۹) در تحقیقی با عنوان رابطه حاکمیت شرکتی، مدیریت سود و عملکرد مالی نشان دادند رابط منفی و معنی‌داری بین حاکمیت شرکتی و مدیریت سود وجود دارد. همچنین بین مالکیت نهادی، اتکای بر بدهی و استقلال هیئت مدیر با مدیریت سود رابطه معکوس و معنادار وجود دارد. شهنوازی (۱۳۹۸) در تحقیقی با عنوان تأثیر استقلال هیئت‌مدیره بر ارتباط بین کیفیت سود و سود تقسیمی سهام، نشان می‌دهد که بین کیفیت سود و سود تقسیمی سهام ارتباط مستقیم و معنادار وجود دارد. استقلال هیئت‌مدیره بر ارتباط بین کیفیت سود و سود تقسیمی سهام تأثیر مستقیم و معنادار دارد. استقلال هیئت‌مدیره، ارتباط مستقیم بین کیفیت سود و سود تقسیمی سهام را تشدید می‌کند. تاری وردی و همکاران (۱۳۹۷) در بررسی تأثیر مدیریت سود فزاینده و مدیریت سود کاهنده بر کیفیت گزارشگری مالی، نشان می‌دهند که مدیریت سود فزاینده و مدیریت سود کاهنده باعث کاهش کیفیت گزارشگری مالی شده است، یعنی انجام مدیریت سود به سمت تحریف گزارش‌های مالی و منافع فرصت‌طلبانه گرایش دارد؛ اما مدیریت سود تأثیری بر پایداری سود حسابداری ندارد.

۳- چارچوب نظریه و فرضیات تحقیق

پایداری سود بیانگر ثبات و دوام سود است. از دیدگاه سرمایه‌گذاران، سودهای با دوام و باثبات به دلیل استمرار آنها مطلوب هستند. صرف‌نظر از میزان و جهت تغییرات سود، پایداری بیانگر آن است که تغییرات سود دوره جاری تا چه حدی در سری‌های زمانی سود باثبات است. ارقام سود با پایداری بالا از منظر سرمایه‌گذاران به‌عنوان سود بادوام در نظر گرفته می‌شود تا جایی که این گونه سودها به‌عنوان مبنایی برای اعمال یک روش میان‌بر برای ارزش‌گذاری (نظیر ضریب قیمت به سود) استفاده می‌شوند (فرانسیس و همکاران^{۱۸}، ۲۰۰۸).

¹⁷ Liao & Chen

¹⁸ Francis

همچنین مدیریت سود را به‌عنوان نوعی دستکاری مصنوعی سود توسط مدیریت جهت حصول به سطح مورد انتظار سود برای برخی مقاصد خاص (از جمله حصول پیش‌بینی تحلیل‌گران و یا برآورد روند سودهای قبلی برای پیش‌بینی سودهای آتی) تعریف کرده‌اند (اسدی و کرمی، ۱۳۹۹). به‌طور کلی مدیریت سود زمانی اتفاق می‌افتد که مدیریت در تلاش است تا تصویر مناسب‌تری از شرکت برای ذینفعان ارائه دهد که معمولاً برای علامت و یا حفظ منافع شخصی است زیرا انتظار می‌رود این تصویر بر منافع مدیران تأثیر مستقیم و یا غیرمستقیم داشته باشد (قائمی و همکاران، ۱۳۹۹).

در مدیریت سودهای واقعی، با اتخاذ تصمیم‌های عملیاتی و دستکاری فعالیت‌های واقعی در طی دوره، اقدام به مدیریت سود می‌کنند. در این روش مدیران می‌توانند زمان و میزان فعالیت‌های واقعی نظیر تولید، فروش، سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های نمکین مالی را تغییر دهند تا به هدف سود مدنظر دست پیدا کنند مدیریت سود واقعی از طرق مختلفی به وجود می‌آید که عبارت‌اند از دستکاری هزینه‌های اختیاری، تولید اضافی، تخفیفات نقدی فروش، تغییر زمان فروش دارایی‌ها، فروش اوراق قابل معامله که همگی به دستکاری سود منجر می‌شود. معمولاً ارزیابی مدیریت سود واقعی، رفتار فرصت‌طلبان را آشکار می‌کند و سرمایه‌گذاران، بی‌کفایتی در استفاده از منافع را خواهند دید و این نوع مدیریت سود، یکی از پیامدهای مهم تضاد منافع بین سهامداران و مدیران است. (خیرالهی و همکاران، ۱۳۹۳). در مدیریت سود ارقام تعهدی، مدیریت به دلیل انعطاف‌پذیری اصول پذیرفته‌شده حسابداری، با استفاده از روش‌های مختلف پذیرفته‌شده، سعی در اعمال نظر در ارقام تعهدی سود دارد (انصاری و همکاران، ۱۳۹۲)؛ بنابراین این نوع مدیریت سود، استفاده از اختیارات مجاز حسابداری و گزارشگری به‌منظور دستیابی به اهداف مهم است. در این روش، مدیران به‌وسیله تسریع در شناخت درآمدها و تأخیر در شناخت هزینه‌ها، به منظور ارائه عملکردی بهتر در دوره جاری، اقدام به مدیریت سود می‌کنند (برزگر و همکاران، ۱۳۹۳).

در محیط‌هایی که در آن‌ها اختیار گزارشگری مجاز، نسبتاً بالا است، مثلاً محیط‌هایی که در آن مقررات کم یا غیردقیقی وجود دارد و یا مقررات به‌خوبی اجرا نمی‌شود، مدیریت تمایل بیشتری دارد که دست به مدیریت سود بزند و برای این کار، ارقام تعهدی را بر فعالیت‌های واقعی ترجیح می‌دهد زیرا ارقام تعهدی دقیق و معین هستند و می‌توانند تا پایان دوره گزارشگری به تعویق بیفتند؛ اما تعدیلات از طریق فعالیت‌های واقعی باید پیش از پایان سال انجام شوند. (مشایخی و همکاران، ۱۳۹۹).

این مطالعه با استفاده از نظریه نمایندگی و نظریه اطلاعات نامتقارن به‌عنوان تئوری‌های پشتیبان، تأثیر مدیریت سود بر پایداری سود را بررسی می‌کند. هزینه‌های نمایندگی با اختلاف نظر بین مالکان و مدیرانی که باید مسئول به حداکثر رساندن منافع مالک باشند آغاز می‌شود (میزیک و همکاران^{۱۹}، ۲۰۲۱). نماینده بر اساس هدف سود پاداش و مزایای دریافت می‌کند که منجر به منافع، مزایا و اهداف مختلفی می‌شود. در نتیجه، مدیران بیشتر احتمال دارد که منافع و مزایای

¹⁹ Mizik

شخصی خود را در اولویت قرار دهند؛ بنابراین، بعید است که هدف مالک محقق شود و مزایای سهامداران مانند سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان به حداکثر برسد که در نتیجه تأییدی بر پایداری سود خواهد داشت.

۳-۱ مدیریت سود واقعی و پایداری سود

مدیریت سود واقعی می‌تواند به شرکت‌ها در تنظیم جریان نقدی غیرمنتظره کم، ناشی از فعالیت‌های عملیاتی کمک کند. چراکه که شرکت سیاست کاهش قیمت‌ها یا تمدید شرایط اعتبار را برای افزایش درآمد در زمان حال دارد. با این حال، ثبات درآمد در درازمدت در نتیجه استراتژی تمدید شرایط اعتبار که مطالبات را افزایش می‌دهد، به خطر می‌افتد که نشان می‌دهد خطر به دست نیاوردن پول نسبتاً قابل توجه است. این امر به صراحت نشان می‌دهد که بین ثبات درآمد و تعدیل سود از نظر نحوه تأثیرگذاری بر جریان نقدی آزاد ارتباط وجود دارد. علاوه بر این، مدیریت سود واقعی با کاهش غیرعادی مخارج اختیاری، رابطه بین درآمدهای جاری و جریان‌های نقدی آتی را تضعیف می‌کند (لی، ۲۰۱۹).

روش دیگری که شرکت‌ها می‌توانند هزینه‌ها را کنترل کنند، به تعویق انداختن هزینه‌های تحقیق و توسعه^{۲۰} است (دجو و همکاران^{۲۱}، ۱۹۹۵). کاهش هزینه در تحقیق و توسعه، تبلیغات، فروش و مدیریت برای کمک به افزایش درآمد در کوتاه‌مدت در نظر گرفته شده است. تمایل مدیر به کاهش هزینه‌های تحقیق و توسعه، تبلیغات و نگهداری آنها را قادر می‌سازد تا به اهداف سود دوره فعلی خود برسند. مطابق با یافته‌های لی (۲۰۱۹) و میزیک و جاکوبسون (۲۰۲۱)، درآمدهای بیشتر معمولاً هزینه‌های بازاریابی کمتری نسبت به میانگین دارند که به این معنی است که این شرکت‌ها هزینه‌های بازاریابی را برای افزایش درآمدهای جاری کنترل می‌کنند. به علاوه، شرکت‌ها به دلیل کاهش هزینه‌های کالاهای فروخته شده، هزینه‌های تولید غیرطبیعی بالایی را تجربه می‌کنند که درآمد حاشیه‌ای را برای زمان کنونی افزایش می‌دهد. در نتیجه پایداری سود زمانی آسیب می‌بیند که درآمد واقعی از طریق هزینه‌های تولید غیرعادی مدیریت شود؛ بنابراین فرضیه اول به شرح زیر ارائه می‌شود:

فرضیه اول: مدیریت سود واقعی رابطه مثبتی با پایداری سود دارد.

۳-۲ مدیریت سود اقلام تعهدی و پایداری سود

مدیریت سود رویه مدیرانی است که از اقلام تعهدی اختیاری در چندین حساب برای تعدیل سود پس از کسر مالیات به منظور دستیابی به اهداف افشای خود استفاده می‌کنند (مینی و همکاران، ۲۰۱۴). بین دستکاری سود از طریق اقلام تعهدی اختیاری و تداوم سود همبستگی منفی وجود دارد. این امر به دلیل تمایل مدیر به دستکاری سود به منظور دستیابی به مزیت است که ثبات درآمدهای آتی را کاهش می‌دهد. (خونگ و همکاران، ۲۰۲۲) در نتیجه فرضیه دوم به شرح زیر ارائه می‌شود:

²⁰ (R&D)

²¹ Dechow

فرضیه دوم: مدیریت سود اقلام تعهدی رابطه منفی با پایداری سود دارد.

۳-۳ ویژگی‌های هیئت‌مدیره و پایداری سود

طبق تحقیقات قبلی، هیئت‌مدیره دو وظیفه اصلی دارد: نظارت و مشاوره (آدامز و همکاران^{۲۲}، ۲۰۱۰). نقش نظارت مستلزم نظارت بر مدیریت برای اطمینان از همسویی منافع مدیریت با منافع سهامداران است، درحالی‌که نقش مشاوره مستلزم کمک به مدیریت در شناسایی، تدوین و اجرای استراتژی‌های رشد بلندمدت و همچنین ارائه مشاوره در سایر زمینه‌های سطح بالا است.

در این تحقیق دو ویژگی ترکیب هیئت‌مدیره را نظر گرفته می‌شود: اندازه هیئت‌مدیره و استقلال هیئت‌مدیره. با افزایش اندازه هیئت‌مدیره، تعداد اعضای بیشتری وجود خواهد داشت که ممکن است منجر به دیدگاه‌های متفاوت شود. هنگامی که در یک جلسه سهامداران دیدگاه‌های متفاوت زیادی وجود دارد، توافق بر سر یک برنامه اقدام دشوار می‌شود. تضاد در هیئت‌مدیره ممکن است بر پایداری سود تأثیر بگذارد. مطابق با استدلال‌های بالا، هیئت‌مدیره کوچک‌تر به لطف جریان‌های اطلاعاتی روان‌تر، ارتباطات مؤثرتر و فرآیندهای تصمیم‌گیری را ترویج می‌کنند (کوهن^{۲۳}، ۲۰۰۸). درنتیجه، بسیاری از مطالعات نشان می‌دهد که رابطه منفی بین اندازه هیئت‌مدیره و پایداری سود وجود دارد (احمد و همکاران^{۲۴}، ۲۰۰۶).

از سوی دیگر، یک هیئت‌مدیره بزرگ‌تر و مستقل‌تر می‌تواند به شرکت در کاهش هزینه‌های نظارت برای واحد تجاری کمک کند، بنابراین کارایی عملیاتی واحد را افزایش می‌دهد. این امر به طور قابل‌توجهی به پایداری سود کمک می‌کند. علاوه بر این، طبق گفته دچاو و اسلون^{۲۵} (۱۹۹۶) و بیزلی^{۲۶} (۱۹۹۶)، مدیران خارجی ناظر بهتری هستند. آنها دریافتند تعداد بیشتری از مدیران خارجی با تقلب حسابداری رابطه معکوس دارند. درنتیجه، بسیاری از مطالعات رابطه مثبت بین استقلال هیئت‌مدیره و کیفیت سود یا کیفیت سود را اثبات می‌کنند (آلوز^{۲۷}، ۲۰۱۴). بااین‌حال، جگی و لئونگ^{۲۸} (۲۰۰۷) شواهد قابل‌توجهی از رابطه منفی بین مدیریت سود و حضور بخش بزرگ‌تری از مدیران خارجی پیدا کردند. این نتایج نشان می‌دهد که داشتن درصد بیشتری از مدیران خارجی در هیئت‌مدیره نظارت مدیریتی بهتری را فراهم می‌کند و فعالیت‌های مدیریت سود را کاهش می‌دهد. بااین‌حال، به‌عنوان مثال در کانادا که در آن ساختار مالکیت بسیار متمرکز است و یک دارنده بلوک بزرگ، شرکت‌های بورسی عمومی را کنترل می‌کند؛ اما پارک و شین^{۲۹} (۲۰۰۴) نتوانستند ارتباط بین مدیریت سود و استقلال هیئت‌مدیره را ثابت کنند. چندین مطالعه نیز مانند واحد و

²² Adams

²³ Cohen

²⁴ Ahmed

²⁵ Dechow, P.M.; Sloan

²⁶ Beasley

²⁷ Alves

²⁸ Jaggi, B.; Leung

²⁹ Park, Y.W.; Shin

همکاران^{۳۰} (۲۰۱۹) حاکی از یک رابطه منفی یا بی‌اهمیت بین استقلال هیئت‌مدیره و پایداری سود یا کیفیت سود بودند. به‌طور کلی، مطالعات قبلی نیز یافته‌های متفاوتی را برای رابطه بین تداوم سود و ترکیب هیئت‌مدیره ارائه کرده‌اند؛ بنابراین، فرضیه‌های سوم و چهارم به شرح زیر ارائه می‌شود:

فرضیه سوم: اندازه هیئت‌مدیره بر پایداری سود تأثیر است.

فرضیه چهارم: استقلال هیئت‌مدیره بر پایداری سود تأثیر است

۴. روش تحقیق

روش پژوهش حاضر آرشیوی و پس‌رویدادی است؛ بدین معنی که داده‌های موردنیاز از پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف، همانند گزارش‌های سالانه شرکت‌ها و گزارش‌های بورس اوراق بهادار تهران گردآوری شده است. برای آزمون فرضیه‌ها از تجزیه و تحلیل رگرسیون چند متغیره داده‌های ترکیبی (ترکیب داده‌های سری زمانی و مقطع زمانی) استفاده شده است. نمونه پژوهش (شامل ۱۴۲ شرکت) نیز به روش حذفی از میان آن دسته از شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران انتخاب شد که شرایط زیر را داشته باشند:

۱. شرکت قبل از سال ۱۳۹۱ در بورس پذیرفته‌شده و تا پایان سال ۱۳۹۹ در بورس فعال باشد؛
۲. سال مالی شرکت منتهی به ۲۹ اسفند باشد و طی زمان تحقیق تغییر سال مالی نداشته باشد؛
۳. فعالیت اصلی شرکت سرمایه‌گذاری، بانکداری، لیزینگ و نهاد مالی نباشد؛
۴. اطلاعات موردنیاز در بخش تعریف متغیرها در دسترس باشد و
۵. شرکت در دوره مورد مطالعه تغییر سال مالی نداده باشد.

۴. ۱ متغیرها و مدل تحقیق

متغیر وابسته پایداری سود (EP) می‌باشد. به منظور سنجش پایداری سود، از مدل لو (۱۹۸۳) استفاده می‌شود:

$$\text{Earning}_{t+1} = b_0 + b_1 \text{Earning}_t + \varepsilon_t$$

در این مدل، Earning، سود سال جاری (t) و سود سال آتی (t+1) و شیب خط رگرسیون (b1) میزان پایداری سود را نشان می‌دهد. هر چه مقدار شیب به یک نزدیک‌تر باشد نشان‌دهنده پایداری بیشتر سود است. هرچه پایداری سود بیشتر باشد فرض می‌شود کیفیت سودهای گزارش شده بالاتر است

متغیرهای مستقل

۱- مدیریت سود واقعی (REM)

به منظور اندازه‌گیری دستکاری هزینه‌های اختیاری توسط مدیریت بر روی هزینه‌های فروش، عمومی واداری تمرکز می‌شود؛ زیرا در برگیرنده بسیاری از هزینه‌های اختیاری از جمله هزینه‌های تحقیق و توسعه، تبلیغات، بازاریابی، اجاره و

مهندسی می‌باشد. مطابق تحقیقات روی چوهردی (۲۰۰۶) و کوهن و همکاران (۲۰۰۸) سطح عادی هزینه‌های اختیاری به‌وسیله مدل زیر برآورد می‌شود:

$$DisExp_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 Rev_{it-1} + \varepsilon_{it}$$

اگر فروش بالا باشد ولی هزینه‌های اختیاری پایین باشد، جزء خطا منفی می‌شود که نشان‌دهنده مدیریت سود واقعی است. با کاهش هزینه‌های اختیاری شامل هزینه تبلیغات، هزینه‌های تحقیق و توسعه و هزینه‌های عمومی، اداری و فروش / هزینه تعمیرات انتظار می‌رود اگر چنین هزینه‌هایی نقدی باشند، کاهش این هزینه‌ها جریان خروج وجه نقد را کاهش دهد و بر جریان وجه نقد عملیاتی تأثیر مثبت داشته باشد و ریسک کاهش جریان وجه نقد آتی را هم به همراه دارد در بلندمدت شرکت دچار مشکل می‌شود.

۲- مدیریت سود اقلام تعهدی (AEM)

که برای اندازه‌گیری آن مدل تعدیل شده جونز استفاده می‌شود.

در مدل تعدیل شده جونز ابتدا کل اقلام تعهدی به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

$$TA_{it} = E_{it} - OCF_{it}$$

TA_{it} : کل اقلام تعهدی شرکت i در سال t

E_{it} : سود قبل از اقلام غیرمترقبه برای شرکت i در سال t

OCF_{it} : جریان‌های نقدی حاصل از عملیات برای شرکت i در سال t

پس از محاسبه کل اقلام تعهدی، پارامترهای $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ به‌منظور تعیین اقلام تعهدی غیر اختیاری، از طریق فرمول زیر برآورد می‌شوند:

$$\frac{TA_{it}}{A_{it-1}} = \alpha_1 \frac{1}{A_{it-1}} + \alpha_2 \frac{\Delta REV}{A_{it-1}} + \alpha_3 \frac{PPE_t}{A_{it-1}} + \varepsilon$$

که در آن:

TA_{it} : کل اقلام تعهدی شرکت i در سال t

A_{it-1} : ارزش دفتری کل دارایی‌های شرکت i در پایان سال $t-1$

ΔREV_{it} : تغییر در درآمد فروش شرکت i بین سال t و $t-1$

PPE_{it} : اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات ناخالص شرکت i در سال t

ε_{it} : اثرات نامشخص عوامل تصادفی

$\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$: پارامترهای برآورد شده‌ی شرکت i

پس از محاسبه‌ی پارامترهای $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ از طریق روش حداقل مربعات طبق فرمول ذیل اقلام تعهدی غیر اختیاری، به شرح زیر تعیین می‌شود:

$$NDA_{it} = \alpha_1 \frac{1}{A_{it-1}} + \alpha_2 \frac{\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}}{A_{it-1}} + \alpha_3 \frac{PPE_{it}}{A_{it-1}}$$

که در آن:

NDA_{it} : اقلام تعهدی غیر اختیاری شرکت i در سال t

ΔREC_{it} : تغییر در حسابهای دریافتنی شرکت i بین سال t و $t-1$

در نهایت اقلام تعهدی اختیاری (DA) پس از تعیین NDA به صورت زیر محاسبه می شود.

$$DA = \frac{TA}{A_{it-1}} - NDA$$

در نهایت از قدر مطلق اقلام تعهدی اختیاری به عنوان شاخصی از مدیریت سود استفاده می شود زیرا مدیران می توانند از هر دو جنبه افزایشی و کاهششی در سود اعمال نظر نمایند.

۳- استقلال هیئت مدیره (Independence): نسبت اعضای غیرموظف هیئت مدیره به کل اعضای هیئت مدیره

۴- اندازه هیئت مدیره (B size): برابر است با تعداد از اعضای هیئت مدیره

همچنین تأثیر متغیرهای کنترلی زیر نیز بر این رابطه بررسی شده است:

اندازه شرکت: (SIZE) لگاریتم طبیعی ارزش دفتری کل دارایی های شرکت در پایان سال؛

زیان شرکت: (LOSS) در صورتی که شرکت در طی سال مالی زیان گزارش کرده باشد، یک و در غیر این صورت صفر؛

اندازه حسابرس: (SIZE Auditor) در صورتی که شرکت توسط مؤسسات بزرگ (سازمان حسابرسی و موسسه

مفید راهبر)، حسابرسی شده باشد یک و در غیر این صورت صفر

مدت تصدی: (Tenure) مدت زمان تصدی مدیرعامل

۵. یافته های پژوهش

آمار توصیفی

نتایج آمار توصیفی پژوهش که شمای کلی از وضعیت توزیع داده ها را نشان می دهد، در جدول زیر نشان داده شده است

جدول ۱- آمار توصیفی متغیرها

شاخص‌های پراکندگی			شاخص‌های مرکزی		نام و تعداد متغیرها	
بیشینه	کمینه	انحراف معیار	میانگین	میانه	علامت اختصاری	متغیرها
۰٫۶۱	-۰٫۲۷	۰٫۱۲	۰٫۰۹	۰٫۱۳	EP	پایداری سود
۱٫۷۷	-۱٫۲۰	۰٫۲۱	۰٫۰۰۴	-۱٫۰۸	REM	مدیریت سود واقعی
۱٫۹۲	۰٫۰۰۰	۰٫۱۲	۰٫۰۷	۰٫۱۱	AEM	مدیریت سود اقلام تعهدی
۱	۰	۰٫۱۸	۰٫۶۰	۰٫۶۵	Independence	استقلال هیئت‌مدیره
۷	۵	۰٫۳۷	۵	۵٫۱۸	B size	اندازه هیئت‌مدیره
۲۰/۷۶	۱۱/۰۳	۱/۵۴	۱۴/۴۵	۱۴/۶۶	SIZE	اندازه شرکت
۱	۰	۰٫۳۲	۰	۰٫۱۲	LOSS	زیان شرکت
۱	۰	۰٫۴۲	۰	۰٫۲۲	SIZE Auditor	اندازه حسابرس
۱۸	۱	۳/۴۴	۲	۳/۷۴	Tenure	مدت تصدی

آزمون نرمال بودن توزیع متغیر وابسته تحقیق

نرمال بودن باقیمانده‌های مدل رگرسیونی یکی از فرض‌های رگرسیونی است که نشان‌دهنده اعتبار آزمون‌های رگرسیونی است در ادامه با استفاده از آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف نرمال بودن توزیع متغیرهای وابسته بررسی شده است.

جدول (۲) آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیر وابسته تحقیق

مقدار احتمال	مقدار Z کولموگوروف - اسمیرنوف	بیشترین تفاوت			پارامترهای نرمال		متغیر
		منفی	مثبت	قدر مطلق	انحراف معیار	میانگین	
۰/۰۰۰	۳/۰۵	-۰/۰۹	۰/۱۷	۰/۴۲	۰/۰۹	۰/۱۳	EP

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌کنیم، سطح معناداری برای متغیر پایداری سود برابر ۰/۰۰۰ و کمتر از ۰/۰۰۵ است، بنابراین لازم است قبل از آزمون فرضیه‌ها نرمال‌سازی شود.

جدول (۳) آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف پس از به کارگیری تابع لگاریتم طبیعی

متغیر	پارامترهای نرمال		بیشترین تفاوت			مقدار Z کولموگوروف - اسمیرنوف	مقدار احتمال
	میانگین	انحراف معیار	قدر مطلق	مثبت	منفی		
EP	۰/۰۰۴	۰/۰۰۱	۰/۰۴۴	۰/۰۹	-۰/۰۲	۱/۲۸	۰/۰۶۷

همان طور که در جدول (۳) ملاحظه می شود: سطح معناداری متغیر پایداری سود بزرگ تر از ۰/۰۵ است؛ بنابراین مفروضه نرمال بودن توزیع متغیرهای تحقیق رعایت شده است.

آزمون فرضیه اول و دوم تحقیق

انتخاب مدل

در انتخاب مدل داده های ترکیبی با دو حالت کلی روبرو هستیم. در حالت اول عرض از مبدأ برای کلیه شرکت ها یکسان است که در این صورت با روش پول و در حالت دوم عرض از مبدأ برای تمام شرکت ها متفاوت است که در این حالت روش پانل انتخاب می شود. برای شناسایی دو حالت مذکور از آزمون اف-لیمر استفاده می کنیم.

جدول ۴- آزمون چاو یا لیمر و آزمون هاسمن

فرضیه	آماره آزمون	مقدار آماره آزمون	P-Value
اول	آزمون F لیمر	۲۷/۳۳	۰/۰۰۰
	آزمون هاسمن	۹۲/۳۲	۰/۰۰۰
دوم	آزمون F لیمر	۲۹/۳۷	۰/۰۰۰
	آزمون هاسمن	۹۰/۸۳	۰/۰۰۰

با توجه به جدول ۴ مقدار احتمال آماره F و آماره کای - دو برای همه مدل ها کمتر از ۰/۰۵ هست؛ بنابراین فرض صفر یعنی برابری عرض از مبدأها رد می شود، بنابراین استفاده از روش پانل ارجحیت دارد. لذا لازم است برای انتخاب الگوی اثرات ثابت یا اثرات تصادفی آزمون هاسمن انجام شود. نتایج آزمون هاسمن نیز نشان می دهد که روش مورد استفاده پانل با اثرات ثابت هست.

جدول ۵- نتایج برآورد فرضیه اول و دوم تحقیق

فرضیه اول			فرضیه دوم		
متغیر	مقدار ضرایب	مقدار t	مقدار احتمال	مقدار ضرایب	مقدار t
REM	۰/۰۰۴	۱/۳۲	۰/۰۷۸	-	-
AEM	-	-	-	-۰/۰۸	-۲/۲۹
SIZE	۰/۰۶	۶/۷۷	۰/۰۰۰	۰/۱۲	۸/۶۳
LOSS	-۰/۶۵	-۳/۴۳	۰/۰۰۰	-۰/۴۳	-۲/۷۹
SIZE Auditor	۰/۰۸	۴/۲۹	۰/۰۰۰	۰/۱۵	۵/۵۴
Tenure	-۰/۱۷	-۲/۳۹	۰/۰۲۱	-۰/۲۳	-۲/۶۲
(مقدار C ثابت)	۰/۱۱	۴/۶۵	۰/۰۰۰	۰/۲۳	۶/۴۳
مقدار F		۷/۵۴	مقدار F	۱۲/۳۲	مقدار F
احتمال		۰/۰۰۰	احتمال		۰/۰۰۰
R^2 ضریب تعیین)		۰/۴۷۶۶	دوربین واتسون		۱/۷۸
ضریب تعیین تعدیل شده		۰/۴۳۳۲	ضریب تعیین تعدیل شده		۰/۳۹۷۶
			ضریب تعیین تعدیل شده		۰/۳۶۷۹

در بررسی معنی‌دار بودن کلی مدل، با توجه به این که مقدار احتمال (P-VALUE) آماره F از ۰/۰۵ کوچک‌تر می‌باشد (۰/۰۰۰۰) با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن کلی مدل تأیید می‌شود؛ بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۵، سطح معنی‌داری آماره t مربوط به متغیر مدیریت سود واقعی بزرگتر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۷۸) یعنی بی‌معنی است، ضریب آن (۰/۰۰۴) می‌باشد و مقدار آماره t برای آن برابر با ۱/۳۲ می‌باشد این مقدار آماره t در ناحیه رد فرض صفر قرار نمی‌گیرد؛ بنابراین می‌توان گفت بین مدیریت سود واقعی و پایداری سود رابطه معنی‌داری وجود ندارد. همچنین سطح معنی‌داری آماره t مربوط به متغیر مدیریت سود تعهدی کوچک‌تر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۱۸) یعنی معنی‌دار است، ضریب آن (۰/۰۸) منفی می‌باشد و مقدار آماره t برای آن برابر با -۲/۲۹ می‌باشد این مقدار آماره t در ناحیه رد فرض صفر قرار می‌گیرد؛ بنابراین می‌توان گفت بین مدیریت سود تعهدی و پایداری سود رابطه معنی‌دار و منفی وجود دارد.

آزمون فرضیه سوم و چهارم تحقیق

انتخاب مدل

در انتخاب مدل داده‌های ترکیبی با دو حالت کلی روبرو هستیم. در حالت اول عرض از مبدأ برای کلیه شرکت‌ها یکسان است که در این صورت با روش پول و در حالت دوم عرض از مبدأ برای تمام شرکت‌ها متفاوت است که در این حالت روش پانل انتخاب می‌شود. برای شناسایی دو حالت مذکور از آزمون اف-لیمر استفاده می‌کنیم.

جدول ۶- آزمون چاو یا لیمر و آزمون هاسمن

فرضیه	آماره آزمون	مقدار آماره آزمون	P-Value
سوم	آزمون F لیمر	۹/۱۴	۰/۰۰۰
	آزمون هاسمن	۱۱۲/۱۱	۰/۰۰۰
چهارم	آزمون F لیمر	۱۸/۱۰	۰/۰۰۰
	آزمون هاسمن	۸۵/۹۸	۰/۰۰۰

با توجه به جدول ۶ مقدار احتمال آماره F و آماره کای-دو برای همه مدل‌ها کمتر از ۰/۰۵ هست؛ بنابراین فرض صفر یعنی برابری عرض از مبدأها رد می‌شود، بنابراین استفاده از روش پانل ارجحیت دارد. لذا لازم است برای انتخاب الگوی اثرات ثابت یا اثرات تصادفی آزمون هاسمن انجام شود. نتایج آزمون هاسمن نیز نشان می‌دهد که روش مورد استفاده پانل با اثرات ثابت هست.

جدول ۷- نتایج برآورد فرضیه سوم و چهارم تحقیق

فرضیه اول			فرضیه دوم		
متغیر	مقدار	مقدار t	مقدار احتمال	مقدار ضرایب	مقدار احتمال
Independence	۰/۱۷	۴/۳۲	۰/۰۰۰	-	-
B size	-	-	-	۰/۰۰۶	۰/۹۸
SIZE	۰/۱۷	۶/۳۲	۰/۰۰۰	۰/۲۱	۵/۳۲
LOSS	۰/۳۲	-۱/۷۶	۰/۰۶۴	-۰/۲۱	-۱/۴۳
SIZE Auditor	۰/۲۸	۷/۴۳	۰/۰۰۰	۰/۲۱	۳/۵۴
Tenure	-۰/۰۸	-۱/۴۳	۰/۰۷۶	-۰/۰۸	-۳/۰۳
(مقدار ثابت) C	۰/۰۵	۲/۶۵	۰/۰۰۷	۰/۱۲	۲/۳۱

فرضیه اول				فرضیه دوم	
متغیر	مقدار ضرایب	مقدار t	مقدار احتمال	مقدار ضرایب	مقدار t
مقدار F	۱۸/۵۵۵	F مقدار احتمال	۰/۰۰۰	مقدار F	۲۳/۲۱
ضریب تعیین (R^2)	۰/۳۴۵۴	دوربین واتسون	۱/۸۲	ضریب تعیین (R^2)	۰/۲۹۸۷
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۳۱۲۸			ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۲۷۶۴

در بررسی معنی‌دار بودن کلی مدل، با توجه به این که مقدار احتمال (P-VALUE) آماره F از ۰/۰۵ کوچک‌تر می‌باشد (۰/۰۰۰۰) با اطمینان ۹۵٪ معنی‌دار بودن کلی مدل تأیید می‌شود؛ بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۷، سطح معنی‌داری آماره t مربوط به متغیر استقلال هیئت‌مدیره واقعی کوچک‌تر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۰۰) یعنی معنی‌دار است، ضریب آن (۰/۱۷) می‌باشد و مقدار آماره t برای آن برابر با ۴/۳۲ می‌باشد این مقدار آماره t در ناحیه رد فرض صفر قرار می‌گیرد؛ بنابراین می‌توان گفت بین استقلال هیئت‌مدیره و پایداری سود رابطه معنی‌دار و مثبت وجود دارد. همچنین سطح معنی‌داری آماره t مربوط به متغیر اندازه هیئت‌مدیره بزرگ‌تر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۷۸) یعنی بی‌معنی است، ضریب آن (۰/۰۰۶) می‌باشد و مقدار آماره t برای آن برابر با ۰/۹۸ می‌باشد این مقدار آماره t در ناحیه رد فرض صفر قرار نمی‌گیرد؛ بنابراین می‌توان گفت بین اندازه هیئت‌مدیره و پایداری سود رابطه معنی‌دار وجود ندارد.

۶. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

پایداری سود بیانگر ثبات و دوام سود است. از دیدگاه سرمایه‌گذاران، سودهای با دوام و باثبات به دلیل استمرار آنها مطلوب هستند و سهم قابل توجهی در تداوم و پایداری بلندمدت یک شرکت و اثربخشی بازار مالی دارد. هدف این تحقیق بررسی رابطه شیوه‌های مدیریت سود واقعی و اقلام تعهدی و ترکیب هیئت‌مدیره با پایداری سود می‌باشد. در این تحقیق بر اساس اطلاعات برگرفته از صورت‌های مالی ۱۴۲ شرکت در بازه زمانی ۱۳۹۹-۱۳۹۱ رابطه شیوه‌های مدیریت سود واقعی و اقلام تعهدی و ترکیب هیئت‌مدیره با پایداری سود پرداخته شد. نتایج نشان داد بین مدیریت سود اقلام تعهدی و پایداری سود رابطه معنی‌دار و منفی وجود دارد؛ همچنین بین استقلال هیئت‌مدیره و پایداری سود رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد؛ اما نتایج بیانگر آن بود که رابطه میان مدیریت سود واقعی و اندازه هیئت‌مدیره با پایداری سود معنی‌دار نیست.

در مورد رابطه منفی میان مدیریت سود اقلام تعهدی با پایداری سود می‌توان گفت این امر به دلیل تمایل مدیر به دستکاری سود به منظور دستیابی به مزیت است که ثبات درآمدهای آتی را کاهش می‌دهد که مطابق با یافته‌های خونگ و همکاران می‌باشد؛ اما نتایج تحقیق رابطه معنی‌داری میان مدیریت سود واقعی با پایداری سود پیدا نکرد؛ اگرچه جهت این رابطه مثبت بود. از آنجایی که پایداری سود یکی از معیارهای کیفیت سود است، لذا بر اساس نتایج این تحقیق، به نظر می‌رسد که مدیریت سود واقعی دارای تأثیرات متناقضی بر پایداری سود است، زیرا که از یک طرف با توجه به شواهد موجود در ادبیات مدیریت سود، مدیریت سود را افزایش داده که این امر به نوبه خود باعث کاهش کیفیت سود می‌شود و از سوی دیگر مدیریت سود به افزایش پایداری و در نتیجه افزایش قابلیت پیش‌بینی سود منجر می‌گردد که این موضوع در نهایت به بهبود کیفیت سود می‌انجامد.

همچنین نتایج نشان داد که استقلال هیئت‌مدیره رابطه مثبت و معنی‌داری با پایداری سود می‌باشد. از این نتایج می‌توان استنباط کرد که یک هیئت‌مدیره بزرگ‌تر و مستقل‌تر می‌تواند به شرکت در کاهش هزینه‌های نظارت برای واحد تجاری کمک کند، بنابراین کارایی عملیاتی واحد را افزایش می‌دهد. این امر به طور قابل توجهی به پایداری سود کمک می‌کند. این نتیجه هم‌راستا با یافته‌های آلوز (۲۰۱۴) و در تضاد با نتایج، جگی و لئونگ (۲۰۰۷) می‌باشد که شواهد قابل توجهی از رابطه منفی بین مدیریت سود و حضور بخش بزرگ‌تری از مدیران خارجی پیدا کردند. نتایج همچنین نشان داد که رابطه میان اندازه هیئت‌مدیره با پایداری سود معنی‌دار نیست که می‌تواند ناشی از این موضوع باشد که تقریباً در اکثر شرکت‌های مورد مطالعه اندازه هیئت‌مدیره یکسان بوده است و تفاوت چندانی ایجاد نکرده است

پیشنهادها بر گرفته از نتایج تحقیق و پیشنهاد به محققان آتی

با توجه به این نتایج پیشنهاد می‌شود که سهامداران، مدیریت سود و به خصوص دستکاری اقلام تعهدی توسط مدیران را مورد توجه قرار دهند چراکه می‌تواند موجب کاهش پایداری و در نتیجه کیفیت سود و تأثیر منفی بر عملکرد مالی شرکت شود. همچنین پیشنهاد می‌شود که شرکت‌ها از مدیران مستقل در ساختار هیئت‌مدیره خود استفاده کنند چراکه می‌تواند موجب نظارت کارآمدتر بر فرصت‌طلبی مدیران و در نتیجه افزایش پایداری سود شود. همچنین پیشنهاد می‌شود که در تحقیقات آتی به بررسی رابطه شیوه‌های مدیریت سود با دیگر معیارهای کیفیت سود مانند جنبه اطلاع بخشی آن پرداخته شود و نقش دیگر ویژگی‌های هیئت‌مدیره مانند تعداد جلسات، تحصیلات و تجربه با پایداری سود مورد بررسی قرار گیرد.

منابع و مأخذ

۱. اسدی، نجمه و کرمی، غلامرضا (۱۳۹۹) الگوی رفتاری مدیریت سود مبتنی بر دانش ضمنی و تجربه مدیران، دانش

حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال ۹، ش ۳۶، ۸۷-۹۵

۲. انصاری، عبدالمهدی؛ دری سده، مصطفی و شیرزاد، علی (۱۳۹۲) بررسی تأثیر محافظه‌کاری بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی، مدیریت واقعی سود و سطح کلی مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، حسابداری مدیریت، سال ۶، ش ۱۹، ۶۱-۷۸
۳. برزگر، قدرت اله؛ طالب تبار آهنگر، میثم و اصابت طبری، عصمت (۱۳۹۳) بررسی ارتباط بین رقابت بازار محصول و مدیریت سود، پژوهش‌های حسابداری مالی، سال ۶، ش ۴، ۷۳-۸۸
۴. تاری وردی، یداله؛ نعیمی، عباس و رستمی، مریم (۱۳۹۷) تأثیر مدیریت سود فزاینده و مدیریت سود کاهنده بر کیفیت گزارشگری مالی، مدیریت کسب‌وکار، دوره ۱۰، ش ۴۰، ۶۹-۸۶
۵. حسینی، سی رسول؛ حاجیان نژاد، امین و گنجی، حمیدرضا (۱۴۰۱) تحلیل مدیریت سود و پایداری آن در شرکت‌های اهرمی و غیراهرمی با استفاده از زنجیره‌های مارکوف، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره ۲۹، ش ۱، ۵۶-۹۵
۶. خیراللهی، فرشید، بهشور، اسحاق، ایوانی، فرزاد، (۱۳۹۳) مدیریت سود واقعی، حاکمیت شرکتی و نگهداشت وجه نقد، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، سال یازدهم، شماره ۴۴، ۱۴۵-۱۶۱
۷. شهنوازی، عابده (۱۳۹۸) تأثیر استقلال هیئت‌مدیره بر ارتباط بین کیفیت سود و سود تقسیمی سهام، چشم‌انداز حسابداری و مدیریت دوره دوم، ش ۱۶، جلد ۱
۸. قائمی، فاطمه؛ مرادی، زهرا و علوی، غلامحسین (۱۳۹۹) تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر کنترل‌های داخلی و مدیریت سود، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۱۲، ش ۴۶، ۲۸۰-۲۵۹
۹. کردآبادی، سجاد و زاد دوستی، فرزانه (۱۳۹۹) رابطه حاکمیت شرکتی، مدیریت سود و عملکرد مالی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، چشم‌انداز حسابداری و مدیریت، ش ۲۶، ۹۲-۱۰۹
۱۰. مشایخی، بیتا؛ کرمی، غلامرضا؛ قائمی، محمدحسین و محمدپور، فرشاد (۱۳۹۹) تأثیر استانداردهای حسابداری مبتنی بر قواعد و مبتنی بر اصول بر مدیریت سود، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال ۹، ش ۳۳، ۱۷۹-۱۹۲
11. Adams, R.B. (2010) Asking directors about their dual roles. In Finance and Corporate Governance Conference Paper; University of Queensland: Brisbane, Australia, 2010
12. Agustinaa, Heni., Rizki Amalia Elfita, Djoko Soelistyab, Ninnasi Muttaqiina and Mochamad Mochklas (2021) The role of corporate governance in earnings persistence: Audit committee as a moderation variable, Accounting 7 (2021) 1779-1784
13. Ahmed, K.; Hossain, M.; Adams, M.B. (2006) The effects of board composition and board size on the informativeness of annual accounting earnings. Corp. Gov. Int. Rev. 2006, 14, 418-431.
14. Alves, S. (2014) The effect of board independence on the earnings quality: Evidence from portuguese listed companies. Australas. Account. Bus. Financ. J. 2014, 8, 23-44
15. Beasley, M.S. (1996) An empirical analysis of the relation between the board of director composition and financial statement fraud. Account. Rev. 1996, 71, 443-465.

16. Cohen, D.A.; Dey, A.; Lys, T.Z. (2008) Real and accrual-based earnings management in the pre-and post-Sarbanes-Oxley periods. *Account. Rev.* 2008, 83, 757–787.
17. Dechow, P.M.; Sloan, R.G.; Sweeney, A.P. (1995) Detecting earnings management. *Account. Rev.* 1995, 70, 193–225.
18. Francis, J., Nanda, D.J., and Olsson, P. (2008). Voluntary disclosure, earnings quality and cost of capital. *Journal of Accounting Research*, 46 (1), 53-99.
19. Hsu, P.-H.; Hu, X. (2015) Advisory Board and Earnings Persistence. *J. Account. Audit. Financ.* 2015, 31, 134–157.
20. Hung, C.H.D.; Jiang, Y.; Liu, F.H.; Tu, H. (2018) Competition or manipulation? An empirical evidence of determinants of the earnings persistence of the US banks. *J. Bank. Financ.* 2018, 88, 442–454
21. Jaggi, B.; Leung, S.; Gul, F. (2007) Board Independence and EARNINGS Management in Hong Kong Firms: Some Evidence on the Role of Family Ownership and Family Board Control; Working Paper; Department of Accounting and Information System, Rutgers University; Piscataway, NJ, USA, 2007.
22. Kjærland, Frode., Ane Tolnes Haugdal, Anna Søndergaard and Anne Vågslid (2020) Corporate Governance and Earnings Management in a Nordic Perspective: Evidence from the Oslo Stock Exchange, *J. Risk Financial Manag.* 2020, 13, 256; doi:10.3390/jrfm13110256
23. Khasanah, H.; Khafid, M. IOS, (2020) Company Characteristics and Board of Commissioners's Effect on Earnings Quality with Intervening Variable Earnings Persistence. *Account. Anal. J.* 2020, 9, 46–52
24. Khuong, N.V.; Abdul Rahman, A.A.; Thuan, P.Q.; Liem, N.T.; Anh, L.H.T.; Thuy, C.T.M.; Ly, H.T.N. (2022) Earnings Management, Board Composition and Earnings Persistence in Emerging Market. *Sustainability*, 14, 1061. <https://doi.org/10.3390/su14031061>
25. Li, V. (2019) The effect of real earnings management on the persistence and informativeness of earnings. *Br. Account. Rev.* 2019, 51, 402–423.
26. Liao, F & Chen, F (2019) Independent director interlocks: effects and boundary on the earnings persistence of the firm, <https://doi.org/10.1080/1331677X.2020.1788965>
27. Meini, Z.; Siregar, S.V. (2014) The effect of accrual earnings management and real earnings management on earnings persistence and cost of equity. *J. Econ. Bus. Account. Ventur.* 2014, 17, 269–280.
28. Mizik, N.; Jacobson, R. (2021) Earnings Inflation through Accruals and Real Activity Manipulation: Its Prevalence at the Time of an SEO and the Financial Market Consequences. Available online: <https://ssrn.com/abstract=1031006> (accessed on 10 November 2021).
29. Obeng, V.A.; Ahmed, K.; Miglani, S. (2020) Integrated reporting and earnings quality: The moderating effect of agency costs. *Pac.-Basin Financ. J.* 2020, 60, 101285.
30. Park, Y.W.; Shin, H.-H. (2004) Board composition and earnings management in Canada. *J. Corp. Financ.* 2004, 10, 431–457.
31. Panda, B.; Leepsa, N. (2017) Agency theory: Review of theory and evidence on problems and perspectives. *Indian J. Corp. Gov.* 2017, 10, 74–95

32. Subramanyam, K. (2015) The pricing of discretionary accruals. *J. Account. Econ.* 1996, 22, 249–281
33. Vichitsarawong, T.; Pornupatham, S. (2015) Do audit opinions reflect earnings persistence? *Manag. Audit. J.* 2015, 30, 244–276.
34. Waheed, A.; Malik, Q.A. (2019) Board characteristics, ownership concentration and firms' performance. *South Asian J. Bus. Stud.* 2019, 8, 146–165

Real and Accruals Earnings Management Practices, Board Composition and Earnings Persistence

Farzin Khoshkar¹

Farhad Rafizadeh Peshke²

Mohsen Izadbakhsh³

Date of Receipt: 2022/06/11 Date of Issue: 2022/07/14

Abstract

Earnings Persistence indicates the stability and durability of Earnings. From the investors' point of view, durable and stable Earnings are desirable because of their continuity and have a significant contribution to the long-term sustainability of a company and the effectiveness of the financial market. The purpose of this study is to investigate the relationship between Real and Accruals Earnings Management Practices and the composition of the board with Earnings Persistence. The information required for this research is taken from the financial statements of 142 companies in the period 1391-1399. The research is applied research in terms of purpose type and the research method is correlation in nature and content and logistical statistical analysis has been used to analyze the research hypothesis. The results of testing the hypotheses showed that there is a significant and negative relationship between Accruals Earnings Management and Earnings Persistence; there is also a positive and significant relationship between board independence and Earnings Persistence. But the results showed that the relationship between actual earnings management and board size with Earnings Persistence was not significant.

Keywords

Real Earnings Management, Accruals Earnings Management, Board Composition and Earnings Persistence

1. Assistant Professor of Accounting Department, Nasser Khosro Institute of Higher Education, Saveh, Iran.
2. Master's student in accounting, Nasser Khosro Institute of Higher Education, Saveh, Iran.
3. Master's student in accounting, Nasser Khosro Institute of Higher Education, Saveh, Iran.